

سومین کنفرانس جهانی محو کار کودکان

سومین کنفرانس جهانی محو کار کودکان از ۱۶ تا ۱۸ مهرماه (۸ اکتبر تا ۱۰ اکتبر ۲۰۱۳) در برزیل برگزار گردید.

این کنفرانس به ابتکار دولت برزیل و سازمان بین المللی کار تشکیل شد. در این کنفرانس علاوه بر نمایندگان دولت ها، نمایندگان نهادهای کارگری و کارفرمایی و نیز نهادهای مدنی نیز در این کنفرانس حضور داشتند. حدود ۱۳۰۰ نفر از ۱۵۳ کشور در این اجلاس شرکت کردند که نماینده چهل کشور در سطح وزیر بود. کنفرانس با سخنرانی خانم رو سف رئیس جمهور برزیل و آقای گای رایدر مدیر کل سازمان بین المللی کار افتتاح شد و وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی جمهورس اسلامی ایران در بخش اول جلسه مقامات عالیرتبه سخنرانی کردند و دیدگاه های کشورمان را تشریح نمودند. هیاتی از کارشناسان دولتی و نهادهای مدنی اینجانب را همراهی کردند.

روند جهانی برای محو کار کودک از سال ۲۰۰۰ به ابتکار سازمان بین المللی آغاز شد. این روند به طور نسبی موفق بوده است. تعداد کودکان کار از ۲۴۶ میلیون نفر در سال پایه (سال ۲۰۰۰) به ۱۶۸ میلیون نفر (در سال ۲۰۱۳) رسیده است. کار کودک در میان دختران کاهش ۴۰ درصدی داشته و برای پسران این کاهش به میزان ۲۵ درصد بوده است. هم اکنون از این ۱۶۸ میلیون نفر بیش از ۸۵ میلیون نفر در کارهای پرخطر فعالیت می کنند. منطقه آسیا و اقیانوسیه هنوز بالاترین ارقام را در این خصوص بخود اختصاص داده است. به عبارت دیگر قریب ۷۸ میلیون کودک (یا ۹/۳ درصد از جمعیت کودکان) در این منطقه مشغول کار هستند. اما منطقه جنوب صحرای آفریقا بیشترین رخداد کار کودک را دارد (۵۹ میلیون نفر بالغ بر ۲۱ درصد) در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب ۱۳ میلیون کودک کار (۸/۸ درصد) و در خاور میانه و شمال آفریقا ۹/۲ میلیون کودک کار (۸/۴ درصد) وجود دارد. بخش کشاورزی کماکان مهمترین بخشی است که کودکان برای کار جذب آن می شوند (۹۸ میلیون نفر یا ۵۹ درصد) اما مشکلات در بخش خدمات (با ۵۴ میلیون کودک کار) و بخش صنعت (با ۱۲ میلیون کودک کار) نیز وجود دارد. شایان ذکر است غالب کودکان در بخش غیر رسمی کار می کنند.

عمده انتقادات در این کنفرانس به کشورهای شرق آسیا و آمریکا و بویژه ایالات متحده آمریکا بود. سازمان های حقوق بشری از جمله دیدبان حقوق بشر سخنرانی های انتقادی علیه وضعیت کار کودکان در آمریکا داشتند.

اهم اقدامات جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران کنوانسیون ۱۸۳ سازمان بین المللی کار در مورد محو بدترین اشکال کار کودک را تصویب کرده است. آئین نامه اجرایی کنوانسیون در تاریخ ۱ خرداد ماه ۱۳۸۳ ابلاغ گردیده است. براساس قوانین موجود در جمهوری اسلامی ایران بکارگیری افراد زیر ۱۵ سال ممنوع است و برای برخی از مشاغل سخت سن بالاتر از ۱۸ سال در نظر گرفته

شده است. برای شناسایی و رصد مشاغل آشکار و پنهان در اقتصاد رسمی و غیر رسمی ضروری است. نهادی مسئولیت تعریف مشاغل ممنوعه و بویژه در حیطه کار کودک را به عهده بگیرد.

تاکنون بیش از چهل حرفه غیر استاندارد شناسایی و رسماً استفاده از کودکان در این مشاغل ممنوع گردیده است. هر گونه بهره‌کشی و سوء استفاده از کودکان با مقررات تنبیهی روبروست. در این زمینه تا رسیدن به وضع مطلوب فاصله داریم. محو کار کودکان هدف ارزشمندی است که به همکاری بین دستگاهی نیاز دارد.

دکتر ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سخنرانی خود علاوه بر ارائه گزارشی کوتاه در مورد اقدامات کشورمان برخی پیشنهادها را نیز برای سرعت بخشیدن به محو کار کودکان ارائه داد و به موضوع تحریم و سیاستهای توسعه طلبانه و اثرات مخرب آن در مورد کار کودکان اشاره نمود. همچنین به موضوع اشغال فلسطین و رفتار سرکوبگرانه اسرائیل که منتهی به رنج و کار کودکان می‌شود نیز اشاره کرد در این سخنرانی پیشنهاداتی نیز برای تسریع در فرایند محو کار کودک ارائه گردید.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حاشیه این کنفرانس با مقامات برزیل، مدیر کل سازمان بین‌المللی کار و نیز وزیر کار آفریقای جنوبی دیدار کرد. همچنین از مجلس نمایندگان برزیل و صحن علنی آن بازدید و با رئیس مجلس آن کشور نیز ملاقات نمود.

دکتر ربیعی دیدارهایی با چهار تن از وزرای برزیل شامل وزیر کار، توسعه اجتماعی و مبارزه با گرسنگی، تأمین اجتماعی و امور خارجه انجام داد. که در این نشست‌ها طرفین در خصوص تبادل اطلاعات و تجربیات در حوزه‌های مسئولیت هر وزارتخانه در قالب امضای یادداشت تفاهم همکاری فی مابین توافق کردند. همچنین در ملاقات وزیر تأمین اجتماعی برزیل، طرفین بر تبادل هیأت‌های کارشناسی به منظور بررسی مشترک سیستم تأمین اجتماعی توافق کردند.

بیانیه برازیلیا در خصوص کار کودک

ما نمایندگان دولت‌ها و سازمان‌های کارگری و کارفرمایی در سومین کنفرانس جهانی کار کودک در برازیلیای برزیل از ۸ تا ۱۰ اکتبر ۲۰۱۳ همراه با سازمان‌های غیردولتی، دیگر فعالان جامعه مدنی و نیز سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی گردهم آمده‌ایم تا از پیشرفت‌های حاصله از زمان برگزاری کنفرانس جهانی کار کودک لاهه در ۲۰۱۰ مطلع شویم، موانع باقیمانده را ارزیابی کرده و در خصوص تمهیداتی جهت تقویت اقدامات به منظور محو بدترین اشکال کار کودک تا سال ۲۰۱۶ و نیز محو تمامی اشکال کار کودک توافق کنیم.

با ذکر این نکته که کار کودک کاری است که توسط کودکی زیر حداقل سن مشخص شده برای آن نوع کار انجام می‌شود، به گونه‌ای که توسط قوانین ملی و بر اساس بیانیه اصول و حقوق بنیادین کار (۱۹۹۸) سازمان بین‌المللی کار و مقاله نامه‌های شماره ۱۳۸ (حداقل سن برای اشتغال و استخدام) و (محو بدترین اشکال کار کودک- ۱۸۲) سازمان بین‌المللی کار، تعیین شده است.

در حالی که بر این باوریم هدف محو کار کودک، تمامی کشورها را متحد می‌سازد، چون کار کودک تحقق حقوق کودک را تضعیف می‌کند و برای توسعه و حقوق انسانی مشکلاتی ایجاد می‌نماید.

با تأیید اقدامات و پیشرفت‌های به عمل آمده و حاصله، و در حال انجام توسط دولت‌ها در تمامی سطوح، سازمان‌های کارگری و کارفرمایی، سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی برای محو کار کودک، علی‌رغم بحران‌های مالی و اقتصادی جهانی، نیاز به شتاب بخشیدن به اقدامات را در تمامی سطوح در راستای محو کار کودک بویژه بدترین اشکال آن تا سال ۲۰۱۶ به رسمیت می‌شناسیم.

با در نظر گرفتن پیچیدگی چالش‌های پیش روی کشورها مانند اثر بلایای طبیعی، جنگ و تخصص و وضعیت پس از مخاصمه و نزاع بر امر مبارزه با کار کودک.

با آگاهی از این موضوع که محو بدترین اشکال کار کودک تا سال ۲۰۱۶ و نیز محو کار کودک می‌تواند به بهترین وجه از طریق همکاری ارتقاء یافته در میان کشورها و هماهنگی ارتقاء یافته در میان دولت‌ها، سازمان‌های کارگری و کارفرمایی، سازمان‌های غیردولتی، جامعه مدنی و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تحقق یابد.

با در نظر گرفتن این موضوع که کودکانی که با هر گونه تبعیض مواجه هستند شایسته توجه خاص در اقدامات ما به منظور ممانعت و محو کار کودک می‌باشند.

با لحاظ این موضوع که احترام و رعایت، ارتقاء و تحقق اصول و حقوق بنیادین کار از جمله محو موثر کار کودک، یکی از ارکان دستور کار شایسته سازمان بین‌المللی کار است.

با استقبال از پیشرفت های انجام شده توسط دولت ها در تصویب مقوله نامه های سازمان بین المللی کار شماره ۱۳۸ حداقل سن اشتغال و استخدام، و شماره ۱۸۲ محو بدترین اشکال کار کودک و تصریح اهمیت ارتقاء الحاق جهانی و اجرای موثر و نیز کنوانسیون سازمان ملل متحد در زمینه حقوق کودک و پروتکل های اختیاری آن، و دعوت از کشورها برای توجه به الحاق به دیگر اسناد مرتبط مانند مقوله نامه شماره ۱۸۹ (کار شایسته برای کارگران خانگی) و نیز مقوله نامه شماره ۱۲۹ (بازرسی کار در کشاورزی) و مقوله نامه شماره ۱۸۴ (ایمنی و بهداشت در کشاورزی).

با تأیید ارتباط اصول و دستورالعمل های راهنمای تجارت و حقوق بشری شناخته شده و مصوب بین المللی مانند اصول راهنمای سازمان ملل متحد در زمینه تجارت و حقوق بشر و بیانیه سه جانبه گرایی سازمان بین المللی کار در خصوص بنگاه های اقتصادی چند ملیتی و سیاست اجتماعی.

با برسمیت شناختن اقدامات مستمر انجام شده توسط سازمان بین المللی کار و بویژه برنامه بین المللی آن در خصوص محو کار کودک، تأمین کمک فنی و همکاری با دولت ها و سازمان های کارگری و کارفرمایی برای محو کار کودک.

با استقبال از گزارش سازمان بین المللی کار با عنوان «پیشرفت پایدار علیه کار کودک».

۱- بر عزم خود برای محو بدترین اشکال کار کودک تا سال ۲۰۱۶ مجدداً تأیید می کنیم، در حالی که بر دستیابی به هدف محو کار کودک با ارتقاء تلاش های خود در سطوح ملی و بین المللی تصریح می نماییم. تعهد خود را نسبت به اجرای کامل نقشه راه دستیابی به محو بدترین اشکال کار کودک تا سال ۲۰۱۶ که در کنفرانس جهانی کار کودک لاهه در ۲۰۱۰ تصویب شد تأیید می کنیم.

۲- نیاز به اقدام تقویت شده ملی و بین المللی را برای پیگیری موضوعات کنفرانس در رابطه با واکنش های خاص جنسی و سنی در زمینه کار کودک با تمرکز بر رسمی سازی اقتصاد غیر رسمی و اقدام ملی تقویت شده (هر کجا که اقتضا کند و در صورت لزوم) در زمینه نظارت و ارزیابی و نیز تمرکز مستمر در هر کجا که بیشتر از همه نیاز باشد اعلام می کنیم و بر اهمیت کمک فنی و همکاری بین المللی در این زمینه تأکید می ورزیم.

۳- معتقدیم که دولت ها نقشی پیشرو و مسئولیتی اولیه در همکاری با سازمان های کارگری و کارفرمایی، و نیز سازمان های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی در اجرای تمهیداتی جهت ممانعت و محو کار کودک بخصوص بدترین اشکال آن و نجات کودکان از آن دارند.

۴- همچنین تأیید می کنیم که تلاش و اقدام برای ارتقاء کار شایسته و اشتغال بهره ور و مولد برای بزرگسالان ضروری است، تا این که خانواده ها بتوانند وابستگی خود را در زمینه درآمد تولید شده ناشی از کار کودک حذف کنند علاوه بر این انجام اقداماتی برای توسعه و بهبود دسترسی به آموزش رایگان، اجباری و کیفی برای تمامی کودکان و نیز برای همگانی و جهانی شدن حمایت اجتماعی در راستای مقوله نامه هایی از جمله مقوله نامه شماره ۱۰۲، در خصوص

استانداردهای حداقل تامین اجتماعی، و توصیه شماره ۲۰۲ سازمان بین المللی کار در ارتباط با کف حمایت‌های اجتماعی ملی ضروری است.

۵- از استفاده موثر، منسجم و جامع خدمات و سیاست‌های عمومی در حوزه‌های کار، آموزش، کشاورزی، بهداشت، آموزشی حرفه‌ای و حمایت اجتماعی به عنوان و سیله‌ای برای ظرفیت سازی و توانمند سازی حمایت می‌کنیم، تا این که تمامی کودکان از جمله کودکان مناطق روستایی آموزش اجباری و نیز آموزش بدون درگیر شدن در کار کودک را کامل نمایند.

۶- تاکید می‌کنیم که کارگران شایسته شرایط کاری مناسب و آموزش مستمر و اولیه، آموزش، بهداشت و حمایت اجتماعی هستند و سیاست‌های مرتبط باید با سازمان‌های کارگری از طریق گفتگوی اجتماعی توسعه و تدوین گردد.

۷- این نکته را به رسمیت می‌شناسیم که تقویت این خدمات و سیاست‌های عمومی کلیدی محور پایدار کار کودک بخصوص بدترین اشکال آن تا سال ۲۰۱۶ و نیز در راستای توسعه پایدار است.

۸- دولت‌ها را تشویق می‌کنیم که دست‌رسی به عدالت برای کودکان را که از کار کودک تاثیر می‌پذیرد تضمین نمایند، حق آنان را برای آموزش و دسترسی به برنامه‌های بهداشتی و نیز امکانات توسعه و حمایت از رفاه، کرامت، شأن و تامین حقوق آنان را با تمرکز بر کودکانی که بطور خاص در معرض بدترین اشکال کار کودک و یا به علت تبعیض در هر شکل آن هستند تضمین نمایند.

۹- دولت‌ها را برای ایجاد و توسعه بیشتر، در صورت اقتضاء در چارچوب‌های کاری و نهادی به منظور ممانعت و محو کار کودک ترغیب می‌نماییم. همچنین نهادهای اجرای قانون ملی را تشویق می‌کنیم که به موضوع پاسخگو بودن ناقضین پرونده‌های کار کودک از جمله اجرای مجازات‌های مناسب علیه آنان توجه کنند.

۱۰- اهمیت مدیریت و روابط کار و بخصوص بازرسی کار در محو کار کودک را برسمیت می‌شناسیم و بدنبال توسعه و تقویت (در صورت اقتضاء) سیستم‌های ارزشی کار خود هستیم.

۱۱- هر کجا که مناسب باشد مسئولین ذی صلاح را که عهده دار مسئولیت اجرای قانون و مقررات مربوط به کار کودک از جمله خدمات بازرسی هستند به همکاری با یکدیگر در زمینه اجرای ممنوعیت‌های کیفی و یا در صورت لزوم دیگر محرومیت‌های مربوط به کار کودک بخصوص بدترین اشکال آن تشویق می‌کنیم.

۱۲- اقدام با شرکای ذی نفع را برای مبارزه با کار کودک از جمله در زنجیره تامین، با توجه و پرداختن به اقتصاد رسمی و غیر رسمی ارتقاء می‌بخشیم.

۱۳- بدنبال توسعه و تقویت جمع آوری و انتشار (هر کجا که لازم باشد) آمارهای و اطلاعات ملی بیشتر و بهتر در زمینه کودکان در اشتغال هم در اقتصاد رسمی و هم غیر رسمی با اطلاعات تفکیک شده ترجیحاً بر اساس شغل و صنعت یا

حرفه، جنسیت، سن، منشأ و درآمد خواهیم بود، برای اینکه قابلیت آن‌ها را ارتقاء بخشیم و به طراحی و اجرای سیاست‌های عمومی در راستای محو کار کودک کمک نماییم.

۱۴- به ارتقاء تعهد تمامی بخش‌های جامعه برای ایجاد محیطی توانمند برای ممانعت و محو کار کودک ادامه خواهیم داد. متعهد شدن وزرا و نهادهای دولتی پارلمان‌ها، سیستم‌های قضایی، سازمان‌های کارگری و کارفرمایی و نیز سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و فعالان جامعه مدنی نقشی اساسی در این ارتباط ایفا می‌کند. گفتگوی اجتماعی و نیز اقدام هماهنگ و منسجم بین بخش‌های خصوصی و دولتی را پیرامون محو کار کودک ارتقاء خواهیم بخشید.

۱۵- مصمم هستیم که به منظور کمک به یکدیگر در رعایت ارتقاء و تحقق استانداردهای کار بین‌المللی و حقوق بشر بخصوص از طریق همکاری ارتقاء یافته بین‌المللی از جمله همکاری جنوب- جنوب و سه جانبه گام‌های مناسبی برداریم.

۱۶- به موضوع نیاز به تامین حمایت و ظرفیت سازی در مناظرات برای کشورها بعد از مخاصمه و نزاع، بخصوص در میان کشورهای کمتر توسعه یافته به منظور مبارزه با کار کودک، از جمله از طریق توانبخشی و برنامه‌های انسجام بخشی مجدد در صورت اقتضاء توجه داشته و تاکید می‌ورزیم.

۱۷- توجه داریم که نقض اصول و حقوق بنیادین کار نمی‌تواند مزیتی نسبی و مشروع تلقی شده و یا مورد استفاده قرار گیرد و این که نباید از استانداردهای کار برای اهداف تجاری و یا حمایتی استفاده شود.

۱۸- فعالان بدنبال متعهد نمودن رسانه‌های ملی و بین‌المللی و شبکه‌های اجتماعی مجموعه‌های علمی و تحقیقاتی، به عنوان شرکای آگاه سازی برای محو پایدار کار کودک از جمله از طریق آگاه سازی در زمینه صدمه به منزلت سلامت و آینده کودکان به علت درگیر شدن آنان در کار کودک بخصوص در بدترین اشکال آن هستیم.

۱۹- مصمم هستیم که اقداماتمان را برای ترغیب تغییر نگرش اجتماعی از راه پرداختن به اقداماتی که سهم مهمی در چشم پوشی یا تحمل کار کودک مانند تخطی و نقض آن دارند ارتقاء بخشیم.

۲۰- مصمم هستیم که از توسعه مستمر جنبش‌های جهانی علیه کار کودک، از طریق مشارکت همکاری حمایت و اقدام، بر اساس استانداردهای بین‌المللی کار و حقوق بشر حمایت نماییم.

۲۱- از IPEC دعوت می‌کنیم که نشست‌های خود را در سال‌های ۲۰۱۴، ۲۰۱۵، ۲۰۱۶ در چاچوب نشست کمیته راهبری به منظور آگاهی و بهره برداری از پیشرفت‌های حاصله توسط کشورها در محو بدترین اشکال کار کودک برگزار نماید.

۲۲- این نکته را مورد تاکید قرار می‌دهیم که به مبارزه با کار کودک و دستور کار کار شایسته همچنین درج آن در دستور کار توسعه بعد از ۲۰۱۵- سازمان ملل متحد توجه خاص مبذول شود.

- ۲۳- مراتب قدردانی خود را نسبت به دولت برزیل برای میزبانی این کنفرانس ابراز نموده و از قصد و اهتمام دولت برزیل در گنجاندن این بیانیه در دستور کار هیات مدیره سازمان بین‌المللی کار برای پیگیری‌های آتی استقبال میکنیم.
- ۲۴- پیشنهاد دولت آرژانتین برای میزبانی کنفرانس جهانی محو‌پایدار کار کودک در ۲۰۱۷ را می‌پذیریم.